

Column

‘De NAVO verwacht van Haagse politici even geen nieuwe visies, maar gewoon meer geld’

Sergei Boeke is politiek adviseur bij het NAVO-hoofdkwartier JSEC in Duitsland. Hij schrijft op persoonlijke titel.

Het gaat niet om geld, maar visie. Dat was heel lang het devies van Tweede Kamerleden als het om Defensie ging. Het resultaat was een organisatie met veel afwisselende visies, maar zonder geld. Daar kwam in 2017 een kentering in toen het kabinet (structureel) €1,5 miljard extra in Defensie investeerde. Dit was geen vanzelfsprekendheid en het had niet veel gescheeld of dit was aanzienlijk minder geweest. Voor de verkiezingen had de ALV van het CDA met een nipte meerderheid een motie aangenomen voor €2 miljard extra voor Defensie. Toen Rutte tijdens de formatie instak op €1 miljard erbij, eiste Van Haersma Buma een compromis, met het resultaat halverwege. In de huidige verkiezingscampagne beloven veel partijen meer geld voor Defensie. GroenLinks, de SP en de PVV doen dit niet. De eerste twee zetten in op slimmer uitgeven; een mooie leus voor zowel geen visie als geen geld. De PVV ziet de 2%-norm als niet relevant, maar beschouwt de NAVO wel als hoeksteen van het veiligheidsbeleid; een standpunt zo logisch dat men waarschijnlijk hoopt dat iemand anders het verkondigt als 29 ministers van Defensie naar de Nederlandse delegatie in Brussel kijken.

Nederland is met zijn *free-rider*-gedrag jarenlang weggekomen. Dit omdat veel andere Europese landen er ook een handje van hadden en men altijd achter de brede rug van Duitsland kon schuilen. De boodschap van de Biden-regering blijft dezelfde als die van Trump, al is die anders van toon: investeer 2% van het BNP in Defensie in 2024, zoals afgesproken tijdens de top in Wales in 2014. Destijds voldeden maar drie bondgenoten aan de 2%-norm; vorig jaar een derde en in 2024 zal dat twee derde zijn. Nederland zit momenteel op 1,48% van het BNP. Dit percentage daalt bij een ongewijzigd budget, waardoor wij bijna onderaan de lijst van bondgenoten zullen bungelen. Achter Duitsland en andere bondgenoten schuilen lukt dus niet meer. Dit bovendien voor een land dat er om bekend staat publiekelijk en met opgeheven vingertje anderen op hun financiële verplichtingen te wijzen. Omdat 2% van het BNP in 2024 een defensiebegroting van € 19 miljard betekent (in plaats van € 12 miljard nu) pleiten VVD en D66 voor een verhoging naar het Europees gemiddelde, zo'n 1,8% van het BNP. Dit getal stijgt echter snel, omdat andere landen hun budgetten wel significant verhogen. Een miljardeninvestering in Defensie ligt dus voor de hand, al is het de vraag of een nieuwe coalitie boter bij de vis doet.

Voor een elementaire visie hoeft men niet verder te kijken dan de *NATO Defence Planning Capability Review 2019/2020* voor Nederland. In cycli van vier jaar worden taken onderling tussen de bondgenoten verdeeld om lasten eerlijk te verdelen en de benodigde militaire capaciteiten af te dekken. De beoordeling is vernietigend over Nederland en het rapport beschrijft gedetailleerd waar niet geleverd is wat afgesproken was. *Burden sharing* betreft niet alleen geld (*costs*) maar ook *capabilities* en *contributions* - de drie C's. Het gaat om *capabilities* die de NAVO nodig heeft – niet nationale hobby's – en *contributions*, de bereidheid om in missies ook de kastanjes uit het vuur te halen. Voor *capabilities* verwacht de NAVO dat de Koninklijke Marine uitgerust wordt met *Ballistic Missile Defence*. Aangezien maar zes landen hiervoor aangeslagen zijn, ontstaat er een tekort in het bondgenootschap als Nederland verstek laat gaan. Er zijn meer tekorten, zoals 45 bestelde JSF's tegenover de 52 die de NAVO verzoekt, om maar te zwijgen over de landmacht. Van de NAVO hoeft Nederland dus geen strategische vergezichten of aansprekende visies te ontwikkelen. Het gaat om afspraken nakomen, zowel voor het budget als voor militaire capaciteiten. Kortom, men verwacht van Haagse politici even geen nieuwe visies, maar gewoon meer geld.